

P R E D L O G

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSNOVNOM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

Član 1

U Zakonu o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, broj 45/10), u članu 3 stav 1 poslije riječi „školi“, stavlja se zarez i dodaju riječi: “resursnom centru i obrazovnom centru.”

Stav 2 mijenja se i glasi:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana roditelj odnosno staratelj (u daljem tekstu: roditelj) može da organizuje osnovno obrazovanje i vaspitanje djeteta kod kuće u toku jednog polugodišta, odnosno jedne školske godine, u skladu sa ovim zakonom.“

Član 2

U članu 4 stav 2 riječi: „ili staratelj (u daljem tekstu: roditelj)“ brišu se.

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Učenik koji u toku školske godine navrši 15 godina života ne može napustiti školu do kraja te školske godine“.

Član 3

Član 7 mijenja se i glasi:

„Osnovno obrazovanje odraslih

Član 7

Osnovno obrazovanje i vaspitanje učenika starijih od 15 godina života ostvaruje se u skladu sa propisima koji uređuju oblast obrazovanja odraslih.“

Član 4

Član 9 mijenja se i glasi:

„Djeca sa posebnim obrazovnim potrebama

Član 9

Osnovno obrazovanje i vaspitanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama ostvaruje se u školi u skladu sa ovim zakonom i propisima koji uređuju tu oblast obrazovanja“.

Član 5

U članu 11 al. 1, 2, 3 i 5 brišu se.

Alineja 4 mijenja se i glasi:

„ - djeca sa posebnim obrazovnim potrebama“ su djeca sa smetnjama u razvoju (sa tjelesnom, mentalnom, senzornom smetnjom i s kombinovanim smetnjama) i djeca sa teškoćama u razvoju (djeca sa poremećajima u ponašanju; teškim hroničnim oboljenjima; dugotrajno bolesna djeca i druga djeca koja imaju poteškoće u učenju i druge teškoće uzrokovane emocionalnim, socijalnim, jezičkim i kulturološkim preprekama);“.

U alineji 13 riječi: „ocjenjuje učenik“, zamjenjuju se riječima: „mjere postignuća učenika“.

U alineji 14 riječi: „norma časova“ zamjenjuju se riječima: „norma časova nastavnika“.

Dosadašnje al. 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 i 14 postaju al. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 i 10.

Član 6

U članu 12 stav 6 briše se.

Član 7

Član 13 mijenja se i glasi:

„Obavezni predmeti

Član 13

U školi se izučavaju obavezni predmeti koje utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete (u daljem tekstu: Ministarstvo), na

predlog Nacionalnog savjeta za obrazovanje (u daljem tekstu: Nacionalni savjet).“

Član 8

U članu 14 stav 4 mijenja se i glasi:

„Predlog za listu iz stava 3 ovog člana priprema Zavod za školstvo.“

Član 9

U članu 15 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koja glase:

„Učenicima koji imaju osnovnoškolsku obavezu, u skladu sa ovim zakonom, a koji se prvi put uključuju u nastavu i ne znaju ili nedovoljno poznaju jezik na kome se izvodi nastava, organizuje se dopunska nastava po posebnoj javno važećem obrazovnom programu, tokom najviše jedne školske godine, kao posebna pomoć radi savladavanja jezika i bolje uključenosti u nastavu.

Školu iz stava 2 ovog člana koja ima materijalne, prostorne, kadrovske i druge uslove određuje Ministarstvo.“

Dosadašnji stav 2 postaje stav 4.

Član 10

Član 20 mijenja se i glasi:

„Odjeljska zajednica

Član 20

Na časovima odjeljske zajednice učenici, zajedno sa odjeljskim starješinom realizuju pojedine programe i aktivnosti i raspravljaju o pitanjima koja su od interesa za učenike i školu.“

Član 11

Naziv člana 22 mijenja se i glasi: „**Organizacija nastave po ciklusima**.“

Član 12

U članu 23 stav 3 mijenja se i glasi:

„Odjeljenje može imati veći broj učenika po odobrenju Ministarstva.“

Član 13

U članu 24 stav 4 riječ „ministar“ zamjenjuje se riječju „Ministarstvo“.

Član 14

U članu 25 stav 1 poslije riječi „njemački“ stavlja se zarez, a riječi: „i španski“ zamjenjuju se riječima: „španski i drugi jezici za koje je donijet javno važeći obrazovni program.“

Član 15

U članu 26 stav 1 alineja 2 riječi: „26 časova“ zamjenjuju se riječima: „27 časova“.

U alineji 3 riječi: „30 časova“ zamjenjuju se riječima: „30,5 časova“.

U stavu 4 riječ „sadržaja“ zamjenjuje se riječju „ciljeva“.

Član 16

U članu 32 riječ „Djetetu“ zamjenjuje se riječima: „Izuzetno od člana 31 ovog zakona djetetu“.

Član 17

Naziv člana 36 mijenja se i glasi: **„Obezbjedivanje osnovnoškolske obaveze“**.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„U cilju postizanja boljeg uspjeha u učenju i vladanju, kao i ispunjavanju dužnosti učenika, roditelj učenika sarađuje sa školom.“

Član 18

Član 37 mijenja se i glasi:

„Pravo na obrazovanje kod kuće

Član 37

Roditelj koji organizuje obrazovanje djeteta kod kuće, dužan je da najmanje dva mjeseca prije početka obrazovanja, u pisanoj formi, o tome obavijesti školu u koju je dijete upisano.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana treba da sadrži: ime i prezime djeteta, adresu gdje će se obrazovanje realizovati, i ime i prezime i stručnu spremu lica koje će ga obrazovati.

Nastavničko vijeće škole, na osnovu obavještenja iz stava 1 ovog člana, odlučuje o obrazovanju djeteta kod kuće.

Škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovanju učenika kod kuće.“

Član 19

Član 38 mijenja se i glasi:

„Provjeravanje znanja obrazovanja kod kuće

Član 38

Obrazovanjem kod kuće učenik mora da stekne standard znanja u skladu sa obrazovnim programom.

Škola je dužna da organizuje provjeru znanja učenika koji se obrazuje kod kuće, iz svih nastavnih predmeta određenog razreda, na kraju jednog polugodišta, odnosno na kraju nastavne godine.

Učenik iz stava 2 ovog člana koji nije stekao standard znanja na kraju školske godine, ponavlja razred i mora nastaviti obrazovanje u školi.

Provjera znanja učenika koji se obrazuje kod kuće, vrši se na kraju ciklusa, u skladu sa odredbama čl. 55 i 56 ovog zakona.

Način i postupak provjere znanja učenika koji se obrazuju kod kuće na kraju jednog polugodišta odnosno na kraju nastavne godine, propisuje Ministarstvo.“

Član 20

Član 39 briše se.

Član 21

Naziv člana 40 mijenja se i glasi: „**Produženje statusa učenika**“.

Član 22

Čl. 41 i 42 brišu se.

Član 23

U članu 43 stav 1 riječi: „nekih tjelesnog nedostatka“ zamjenjuju se riječima: „drugog opravdanog razloga“.

U stavu 3 riječi: „prema preostaloj sposobnosti“, brišu se.

Član 24

U članu 51 stav 3 riječ „savjetodavne“ zamjenjuje se riječju „stručne“.
Stav 4 briše se.

Član 25

U članu 56 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:
„Učenici iz člana 61 ovog zakona ne moraju polagati eksternu provjeru znanja“.

Dosadašnji st. 3 i 4 postaju st. 4 i 5.

Član 26

U članu 59 stav 1 riječi: „koje važe za redovne učenike“ brišu se.

Član 27

Član 61 mijenja se i glasi:

„Umjetnički nadareni učenik

Član 61

Umjetnički nadareni učenik može se upisati u I razred srednje umjetničke škole nakon završenog VII razreda osnovne škole, po odluci nastavničkog vijeća.

Učenik iz stava 1 ovog člana polaganjem razrednih ispita završava osnovnu školu.“

Član 28

Član 62 briše se.

Član 29

U članu 66 stav 5 riječi: „odnosno staratelj“, brišu se.

Član 30

Poslije člana 66 dodaje se novi član koji glasi:

„Premještaj u drugu školu

Član 66a

Učenik kome je izrečena vaspitna mjera premještaj u drugu školu, premješta se u drugu školu uz mišljenje roditelja i saglasnost škole u koju se premješta.

Ako škola u koju se učenik premješta nije saglasna da upiše učenika, o izvršenju vaspitne mjere odlučuje komisija koju obrazuje Ministarstvo.

Komisija prije donošenja odluke obavezno pribavlja mišljenje roditelja i direktora škole u koju se učenik premješta.

Odluka komisije iz stava 3 ovog člana konačna je“.

Član 31

U članu 71 stav 2 mijenja se i glasi:

„Obrazovnim programom osnovnog umjetničkog obrazovanja određuje se dužina trajanja svih oblika osnovnog umjetničkog obrazovanja.“

Član 32

Naziv člana 75 mijenja se i glasi: **„Nastavnici, vaspitači i stručni saradnici“**.

Stav 3 mijenja se i glasi:

„Stručni saradnici u školi (pedagog, psiholog, defektolog, bibliotekar) rade na pedagoško-psihološkim, bibliotečkim i drugim poslovima koji su neposredno ili posredno u vezi sa obrazovno-vaspitnim radom u školi.“

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Poslove pedagoga, psihologa, defektologa i bibliotekara može obavljati lice koje ima odgovarajući sedmi nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a).“

Član 33

Član 76 mijenja se i glasi:

„Nastava u prvom i drugom ciklusu

Član 76

Obrazovno-vaspitni rad obavlja nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj, nastavnik predmetne nastave i vaspitač.

Nastavu u prvom ciklusu obavlja nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj koji ima višu školu ili odgovarajući sedmi nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a).

U prvom razredu, po pravilu, uz nastavnika razredne nastave, u vaspitno-obrazovnom radu sa pola radnog vremena učestvuje i vaspitač.

Vaspitač je lice koje ispunjava uslove za vaspitača u skladu sa propisima kojima se uređuje predškolsko vaspitanje i obrazovanje i koji je pohađao obuku stručnog usavršavanja za rad u osnovnoj školi koju organizuje Zavod za školstvo.

Nastavu u IV razredu obavlja nastavnik razredne nastave iz stava 2 ovog člana, a nastavu iz stranog jezika predmetni nastavnik.

Nastavu u V razredu obavlja nastavnik razredne nastave iz stava 2 ovog člana, izuzev nastave stranog jezika, osnovi tehnike i jednog od predmeta: fizičko vaspitanje, likovna i muzička kultura, koje izvodi nastavnik predmetne nastave.

U školama u kojima se nastava obavlja na jeziku pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, nastavu iz predmeta crnogorski jezik kao nematernalni jezik u V razredu izvodi predmetni nastavnik.

Nastava u VI razredu organizovana je kao predmetna i obavljaju je nastavnici predmetne nastave koji su stekli obrazovanje iz člana 77 ovog zakona.

Izuzetno od st. 5 i 6 ovog člana nastavu u IV i V razredu može izvoditi nastavnik razredne nastave, ako se na konkurs ne prijavi nastavnik predmetne nastave.“

Član 34

Naziv člana 77 mijenja se i glasi: **“Nastava u trećem ciklusu“**.

Stav 2 mijenja se i glasi:

„Nastavnici iz stava 1 ovog člana su lica koja imaju odgovarajući sedmi nivo okvira kvalifikacija, podnivo jedan (240 kredita CSPK-a).“

St. 3 i 4 brišu se.

Dosadašnji stav 5 postaje stav 3.

Član 35

U članu 79 stav 2 mijenja se i glasi:

„Nastavnici razredne nastave dužni su da u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje ostvare neposredan rad sa učenicima prema broju časova nastavnog plana utvrđenim opštim dijelom obrazovnog programa za obavezne predmete i obavezne aktivnosti.“

Stav 4 mijenja se i glasi:

„Nastavnici su dužni da, pored norme časova utvrđene st. 1 i 2 ovog člana i časova dodatne i dopunske nastave, radi postizanja boljeg uspjeha u savladavanju obrazovnog programa ostvare još dva časa neposrednog rada sa učenicima.“

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„Raspored preostalog radnog vremena nastavnika, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole“.

Član 36

U članu 81 stav 1 mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom od 100 eura do 1500 eura kazniće se za prekršaj roditelj ako ne upiše dijete u školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu (čl. 4, 31, 36 i 37)“.

Stav 3 mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom od 100 eura do 1500 eura kazniće se za prekršaj direktor škole, ako ne donese rješenje o poništenju ispita i svjedočanstava saglasno članu 63 stav 3 ovog zakona.“

Član 37

Poslije člana 87 dodaje se novi član koji glasi:

„Prestanak važenja

Član 87a

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi član 23 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojim su propisane novčane kazne za prekršaje („Službeni list CG“, broj 40/11).“

Član 38

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

OBRAZLOŽENJE

I Ustavni osnov

Ustavni osnov za izmjene i dopune Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je predviđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II Razlozi za izmjene i dopune zakona

Osnovno obrazovanje i vaspitanje je djelatnost od posebnog javnog interesa i predstavlja fundamentalni segment obrazovnog sistema u Crnoj Gori.

Osnovno obrazovanje i vaspitanje temelji se na sljedećim ciljevima: obezbjeđivanje osnovnog obrazovanja svim građanima; razvoj kreativnih ličnosti; postizanje međunarodno uporedivih standarda znanja i sticanja znanja za nastavak školovanja; razvijanje kritičkog mišljenja, samostalnosti i zainteresovanosti za nova znanja; osposobljavanje za samostalno rasuđivanje i učešće u društvenom životu; sticanje opštih znanja koja omogućavaju samostalnu, efikasnu i kreativnu primjenu u praksi; omogućavanje razvoja ličnosti učenika, u skladu sa njegovim sposobnostima i razvojem; vaspitavanje za poštovanje nacionalnih vrijednosti istorije i kulture, kao i za uvažavanje kulturnih i ostalih osobenosti drugih naroda; vaspitavanje za međusobnu toleranciju, poštovanje različitosti, saradnju sa drugima, poštovanje prava čovjeka i osnovnih sloboda, a time i razvijanje sposobnosti za život u demokratskom društvu; usvajanje znanja o osnovnim zakonitostima razvoja prirode i društva i očuvanja zdravlja; razvijanje demokratskih stavova, tolerancije i kooperacije (u školi i izvan nje) i poštovanja prava drugih; formiranje i podsticanje zdravog načina života i odgovornog odnosa prema životnoj sredini; razvijanje radnih sposobnosti učenika: marljivost, strpljenje, red, rad i disciplina; razvijanje profesionalne orijentacije kod učenika.

Postavljeni ciljevi ostvaruju se na osnovu obrazovnog programa osnovnog obrazovanja i vaspitanja.

Polazeći od navedenog, Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju predstavlja doprinos daljem razvoju osnovnog obrazovanja u Crnoj Gori.

Radi ostvarivanja ciljeva osnovnog obrazovanja, a imajući u vidu dosadašnju praksu u primjeni postojećeg Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG“, br. 64/02, 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10), ukazala se potreba njegovog unapređivanja.

U tom pravcu Prijedlogom zakona obuhvaćena je regulativa koja se odnosi na: pravo roditelja da organizuje obrazovanje djeteta kod kuće;

ostvarivanje i obezbjeđivanje osnovnoškolske obaveze; preciznije definisanje pojma osnovnog obrazovanja i vaspitanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama i upućivanje na posebne propise koji regulišu tu oblast; pravo na posebnu pomoć organizovanjem dopunske nastave učenicima koji ne znaju ili nedovoljno poznaju jezik na kome se izvodi nastava; formiranje odjeljenja sa brojem učenika većim od trideset, po odobrenju Ministarstva; jasnije definisanje uslova za upis u školu učenika koji navršavaju šest godina života; saradnju roditelja sa školom; obavezu provjere postignutog standarda znanja učenika koji se obrazuje kod kuće; prava i obaveze umjetnički nadarenih učenika; jasnije definisanje premještanja učenika u drugu školu; određivanje dužine trajanja svih oblika osnovnog umjetničkog obrazovanja; definisanje izvođenja nastave u petom razredu; broj časova razredne nastave u petom razredu; preciznije definisanje nivoa odgovarajućeg obrazovanja nastavnika i stručnih saradnika. Konačno, radi jasnijeg definisanja pojedine odredbe su drugačije sistematizovane, jezički bolje uobličene, a pojedini naslovi izmijenjeni na način da bolje odražavaju sadržaj norme.

U pripremi Prijedloga zakona zatražena su mišljenja, prijedlozi i sugestije obrazovno-vaspitnih ustanova i nadležnih institucija za oblast obrazovanja i vaspitanja. Pored toga, Prijedlog zakona je objavljen na sajtu Ministarstva prosvjete i svi zainteresovani subjekti imali su mogućnost da daju primjedbe, prijedloge i sugestije. One koje su bile u skladu sa koncepcijom, principima i ciljevima osnovnog obrazovanja i unapređivanja ukupnog sistema ugrađene su u Prijedlog zakona.

III Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Prijedlogom zakona, u odnosu na postojeće rješenje, predviđeno je da roditelj, odnosno staratelj koji hoće da organizuje osnovno obrazovanje i vaspitanje djeteta kod kuće ima pravo da predloži takav vid obrazovanja djeteta i u toku jednog polugodišta. Takođe je određeno da se prijedlog za obrazovanje kod kuće podnosi u vidu obrazloženja, u pisanoj formi, o čemu odlučuje nastavničko vijeće škole. Prijedlogom je određeno da je škola dužna da organizuje provjeru znanja učenika koji se obrazuju kod kuće iz svih nastavnih predmeta određenog razreda na kraju jednog polugodišta ili nastavne godine. Učenik koji nije usvojio utvrđeni standard znanja na kraju školske godine, ponavlja razred i mora nastaviti obrazovanje u školi.

Prijedlogom zakona precizirane su postojeće odredbe koje se odnose na djecu sa posebnim obrazovnim potrebama u skladu sa Zakonom o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama („Službeni list CG“ broj 45/10) i bližim propisima koji su u međuvremenu donijeti i koji

na sveobuhvatan način regulišu ovu materiju. Na taj način se izbjegava pretjerani normativizam i pojednostavljuje primjena pozitivnih propisa.

Radi jasnoće u primjeni odredbe o izučavanju obaveznih izbornih predmeta, navedeno je da Zavod za školstvo priprema listu tih predmeta Nacionalnom savjetu za obrazovanje.

Nadalje, prvi put u našem zakonodavstvu stvara se mogućnost za učenike koji imaju osnovnoškolsku obavezu i boravak na teritoriji Crne Gore, a koji ne znaju ili nedovoljno poznaju jezik na kome se izvodi nastava da škola organizuje dopunsku nastavu tokom najviše jedne školske godine, kao posebnu pomoć, po posebnom programu, radi savladavanja jezika i bolje uključenosti u nastavu. Za realizaciju ovog programa Ministarstvo prosvjete određuje školu koja ima materijalne, prostorne, kadrovske i druge uslove.

Odredbama Prijedloga zakona preciznije je definisano da učenici na časovima odjeljske zajednice sa razrednim starješinom realizuju pojedine programe i aktivnosti i raspravljaju o pitanjima koja su od interesa za učenike i školu što doprinosi principu demokratizacije odnosa u obrazovanju.

Za razliku od postojećeg rješenja predviđeno je da odjeljenje istog razreda, po odobrenju Ministarstva prosvjete može imati više od trideset učenika u odjeljenju. Ovo iz razloga objektivnosti primjene ove odredbe u formiranju odjeljenja istog razreda, naročito kada je to jedino odjeljenje tog razreda u školi. Na ovaj način Ministarstvo će, kada je broj učenika u odjeljenju viši od trideset, o svakom slučaju posebno odlučivati.

Nedjeljno opterećenje učenika u drugom i trećem ciklusu predloženim rješenjem je povećano, iz razloga prihvatanja sugestije iz javne rasprave da se trajanje sedmičnog časa odjeljske zajednice poveća za jednu polovinu časa. Ukupan broj časova u drugom ciklusu je takođe usklađen sa važećim nastavnim planom i programom.

U cilju postizanja boljeg uspjeha u učenju i vladanju i ispunjavanja propisanih učenikovih dužnosti Prijedlogom zakona je predviđena obavezna saradnja roditelja sa školom.

Prijedlogom zakona u odnosu na postojeće odredbe o ponavljanju razreda isključena je mogućnost da roditelj podnosi zahtjev da učenik ponavlja razred i ostavljeno je isključivo stručnim organima škole da o tome odluče.

Odredbama Prijedloga zakona o nadarenim učenicima precizirano je da se iste odnose na umjetnički talentovane učenike, određena su im prava i obaveze koja se odnose na upis u srednju umjetničku školu nakon završenog VII razreda, po odluci nastavničkog vijeća i obaveza da završe osnovno obrazovanje. Takođe im je data mogućnost da ne polažu eksterni ispit na kraju trećeg ciklusa, koji je obavezan za ostale učenike.

Prijedlogom zakona briše se postojeći član 62 Zakona koji se odnosi na pravo prigovora na ocjenu, iz razloga što to rješenje predviđa Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju.

Odredbama Prijedloga predviđeno je da se dužina trajanja svih oblika umjetničkog obrazovanja određuje obrazovnim programom, tako da je izostala odredba o trajanju oblika umjetničkog obrazovanja po godinama.

Takođe Prijedlogom zakona bliže se određuju uslovi u pogledu nivoa obrazovanja nastavnika i stručnih saradnika, odnosno upodobljavaju se postojeća zakonska rješenja sa propisima iz oblasti visokog obrazovanja i nacionalnog okvira kvalifikacija.

U odnosu na član 76 postojećeg Zakona, Prijedlogom zakona jasnije su formulisane odredbe o izvođenju nastave u drugom ciklusu, odnosno preciznije o nastavi u petom razredu, na način da predmetna nastava pored stranog jezika i osnova tehnike izvodi se i iz jednog od predmeta: fizičko vaspitanje, likovna i muzička kultura, a ne kao do sada iz dva od navedenih predmeta.

Za razliku od postojećeg rješenja člana 79 Zakona, Prijedlogom zakona je utvrđena obaveza nastavnicima da u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, pored časova dodatne i dopunske nastave, radi postizanja boljeg uspjeha u savladavanju obrazovnog programa ostvare još dva časa neposrednog rada sa učenicima.

Takođe, neophodno je bilo pojedine odredbe Zakona bolje sistematizovati i učiniti jasnijim. U tom cilju objedinjene su i preciznije regulisane odredbe o osnovnoškolskoj obavezi, o upisu djece u školu i vaspitnim mjerama, o ocjenjivanju, o stručnim saradnicima, usaglašeni naslovi sa sadržajem odredaba i pravno-tehnički preciznije izraženi pojedini pojmovi.

IV Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama

a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije

UFEU, Treći dio, Politike i unutrašnje akcije Unije, Glava XII, Obrazovanje, stručno osposobljavanje, mladi i sport, član 165 / TFEU, Part three, Union policies and internal actions, Title XII, Education, Vocational Training, Youth and Sport, Article 165.

b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije

Ne postoji odredba sekundarnih izvora prava EU s kojom bi se prijedlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.

c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije

Ne postoji izvor prava EU ove vrste s kojim bi se prijedlog propisa mogao uporediti radi određivanja stepena njegove usklađenosti.

V Procjena finansijskih sredstava za sprovođenje ovog zakona

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna posebna sredstva iz Budžeta Crne Gore.

PREGLED ODREDBI ZAKONA O OSNOVNOM OBRAZOVANJU KOJE SE MIJENJAJU

Ostvarivanje obrazovanja i vaspitanja

Član 3

Osnovno obrazovanje i vaspitanje ostvaruje se u osnovnoj školi (u daljem tekstu: škola).

Roditelj ili staratelj ima pravo da izabere oblik obrazovanja i vaspitanja svoje djece.

Osnovnoškolska obaveza

Član 4

Osnovno obrazovanje i vaspitanje je obavezno za svu djecu uzrasta od šest do 15 godina života.

Roditelj ili staratelj (u daljem tekstu: roditelj) mora obezbijediti da njegovo dijete ispunio osnovnoškolsku obavezu iz stava 1 ovog člana.

Učenik je ispunio osnovnoškolsku obavezu nakon devet godina pohađanja škole.

Osnovno obrazovanje odraslih

Član 7

Osnovno obrazovanje i vaspitanje lica starijih od 15 godina života (u daljem tekstu: odraslo lice) ostvaruje se u posebnim odjeljenjima škole ili u školi za obrazovanje odraslih lica, u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonom.

Djeca sa posebnim obrazovnim potrebama

Član 9

Djeca sa posebnim obrazovnim potrebama mogu sticati osnovno obrazovanje i vaspitanje u školi, kada nadležna komisija utvrdi da se mogu uključiti u redovnu nastavu.

Način uključivanja djece i organizaciju obrazovno-vaspitnog rada iz stava 1 ovog člana propisuje ministarstvo nadležno za prosvjetu i nauku (u daljem

tekstu: Ministarstvo), na predlog Nacionalnog savjeta za obrazovanje(u daljem tekstu: Nacionalni savjet).

Djeca sa posebnim obrazovnim potrebama kojima je potrebno prilagođeno izvođenje obrazovnih programa, uz dodatnu stručnu pomoć ili posebni program obrazovanja i vaspitanja, ostvaruju osnovno obrazovanje i vaspitanje u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Obrazovanje učenika sa poteškoćama u učenju izvodi se tako što će škola prilagoditi metode i oblike rada i omogućiti uključivanje u dodatnu nastavu i druge oblike individualne i grupne pomoći.

Pojmovnik

Član 11

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- "javna ustanova" je škola koju osniva država ili jedinica lokalne samouprave;
- "privatna ustanova" je škola koju osniva domaće pravno i fizičko lice;
- "obrazovanje kod kuće" je obrazovanje koje organizuje roditelj;
- "djeca sa posebnim obrazovnim potrebama" su djeca sa tjelesnom, mentalnom i senzornom smetnjom i djeca sa kombinovanim smetnjama;
- djeca sa teškoćama u razvoju su: djeca sa poremećajima u ponašanju, teškim hroničnim oboljenjima, dugotrajno bolesna djeca;
- "ciklus" obuhvata period u kojem se stiče obrazovanje u toku tri razreda, i to:
 - prvi ciklus - prvi, drugi i treći razred;
 - drugi ciklus - četvrti, peti i šesti razred;
 - treći ciklus - sedmi, osmi i deveti razred;
- "nastavna godina" je period u kojem se izvodi redovna nastava;
- "školska godina" je period u kojem se ostvaruje redovna nastava i ostali oblici obrazovno-vaspitnog rada;
- "osnovnoškolska obaveza" podrazumijeva obavezu djece uzrasta od šest do 15 godina života da pohađaju osnovnu školu po javno važećem obrazovnom programu;
- "klasifikacioni period" je dio polu-godišta (nastavne godine) u kojem se realizuje nastavni plan i program i ocjenjuje učenik;
- "norma časova" podrazumijeva neposredno izvođenja nastave u okviru nedeljnog radnog vremena propisanog obrazovnim programom.

Obrazovni program

Član 12

Osnovno obrazovanje i vaspitanje ostvaruje se na osnovu javno važećeg obrazovnog programa za osnovnu školu (u daljem tekstu: obrazovni program).

Obrazovni program obuhvata obavezni dio, obavezne aktivnosti i prošireni dio.

Obavezni dio čine: obavezni predmeti i obavezni izborni predmeti

Obavezne aktivnosti: nadgledano učenje, rad odjeljenske zajednice, dani culture, sporta i tehnike.

Prošireni dio čine: slobodne aktivnosti i fakultativna nastava, pomoć djeci sa posebnim obrazovnim potrebama, dodatna i dopunska nastava.

Način primjene i realizacija obrazovnih programa uređuju se propisom Ministarstva.

Obavezni predmeti

Član 13

U školi se izučavaju obavezni predmeti koje utvrđuje Ministarstvo, na predlog Nacionalnog savjeta.

Izborni predmeti

Član 14

Škola je obavezna da za učenike trećeg ciklusa obezbijedi nastavu iz najmanje pet obaveznih izbornih predmeta, od kojih je jedan strani jezik, u skladu sa obrazovnim programom.

Učenici biraju izborne predmete iz stava 1 ovog člana.

Listu obaveznih izbornih predmeta i njihov sadržaj donosi Ministarstvo, na predlog Nacionalnog savjeta.

Predlog za listu obaveznih izbornih predmeta podnosi škola.

Dodatna i dopunska nastava

Član 15

Škola je dužna da u toku nastavne godine organizuje dopunsku nastavu za učenike koji zaostaju u savlađivanju nastavnog gradiva.

Škola organizuje dodatnu nastavu za učenike koji sa izuzetnim uspjehom savlađuju nastavne sadržaje i pokazuju posebno interesovanje za proširivanje i produbljivanje znanja iz određenih nastavno vaspitnih oblasti.

Odjeljenjska zajednica

Član 20

Na časovima odjeljenjske zajednice učenici, zajedno sa odjeljenjskim starješinom, raspravljaju o pitanjima koja su od interesa za školu i učenika.

Ciklusi

Član 22

Nastava u školi izvodi se u ciklusima, i to:

- u prvom ciklusu razredna nastava;
- u drugom ciklusu razredna i predmetna;
- u trećem ciklusu predmetna.

Broj učenika u odjeljenju

Član 23

Učenici pojedinog razreda su raspoređeni u odjeljenja.

Odjeljenje istog razreda može imati najviše 30 učenika.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, odjeljenje može imati 33 učenika, po odobrenju ministra nadležnog za prosvjetu i nauku (u daljem tekstu: ministar).

Kombinovano odjeljenje

Član 24

Ako, zbog malog broja učenika, nije moguće organizovati nastavu po razredima i odjeljenjima, odjeljenje se može formirati od učenika dva ili tri razreda (kombinovano odjeljenje).

Kombinovano odjeljenje od dva razreda može imati do 20 učenika, a kombinovano odjeljenje sastavljeno od tri razreda može imati do 15 učenika.

O organizovanju kombinovanih odjeljenja odlučuje direktor škole, na predlog nastavničkog vijeća.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ministar može da odobri formiranje kombinovanih odjeljenja sa više od tri razreda.

Strani jezici

Član 25

Učenici u školi izučavaju strane jezike: engleski, ruski, italijanski, francuski, njemački i španski.

Učenici obavezno izučavaju jedan od stranih jezika iz stava 1 ovog člana od četvrtog razreda, po pravilu po sopstvenom izboru, a drugi strain jezik od sedmog razreda, po pravilu, po sopstvenom izboru I mogućnostima škole..

Škola može, na osnovu izražene želje učenika i njihovih roditelja, uz saglasnost osnivača, uvesti izučavanje i drugih stranih jezika koji nijesu predviđeni stavom 1 ovog člana.

Nedjeljno opterećenje učenika i trajanje školskog časa

Član 26

U toku radne nedjelje učenici škole po obaveznom programu imaju sljedeći broj časova:

- prvi ciklus najviše 20 časova, s tim što se broj časova povećava od I do III razreda;
- drugi ciklus najviše 26 časova, s tim što se broj časova povećava od IV do VI razreda;
- treći ciklus najviše 30 časova, s tim što se broj časova povećava od VII do IX razreda.

U školama u kojima se crnogorski jezik izučava kao nematernji norma časova se uvećava za dva časa.

Školski čas, po pravilu, traje 45 minuta.

Obrazovnim programom, u zavisnosti od uzrasta učenika i realizacije nastavnih sadržaja, određuje se broj časova i dužina trajanja školskog časa.

Upis prije navršetka šest godina

Član 32

Djetetu se može odobriti upis u školu prije navršetka šest godina života, na predlog roditelja, a po odobrenju komisije iz člana 33 ovog zakona.

Obaveze roditelja

Član 36

Škola je dužna da podnese prijavu nadležnoj inspekciji protiv roditelja djeteta koje nije upisano u školu, odnosno ne ispunjava osnovno-školsku obavezu.

Prijavu iz stava 1 ovog člana škola je dužna da podnese u roku od 15 dana od isteka roka za upis, odnosno od dana prestanka ispunjenja osnovno-školske obaveze.

Pravo na obrazovanje kod kuće

Član 37

Roditelji mogu organizovati obrazovanje djece i kod kuće.

Roditelj je dužan da, najmanje tri mjeseca prije početka školske godine, u pisanoj formi obavijesti školu u koju je dijete upisano, da organizuje obrazovanje kod kuće.

Obavještenje iz stava 2 ovog člana sadrži: javno važeći program prema kome će se obavljati obrazovanje djeteta kod kuće, ime i prezime djeteta, mjesto gdje će se obrazovanje odvijati i ime i stručna sprema lica koja će dijete obrazovati i vaspitavati.

Škola vodi evidenciju i dokumentaciju o obrazovanju učenika kod kuće.

Provjeravanje znanja obrazovanja kod kuće

Član 38

Obrazovanjem kod kuće učenik mora steći obrazovni standard znanja po programu škole u koju je upisan.

Škola iz stava 1 ovog člana dužna je da, na kraju nastavne godine, organizuje provjeru znanja učenika koji se obrazuje kod kuće.

Učenici sa posebnim obrazovnim potrebama koji se obrazuju kod kuće moraju steći obrazovne standarde znanja po prilagođenim programima.

U prva tri razreda provjerava se znanje iz: crnogorskog ili maternjeg jezika, matematike i prirode i društva.

Od IV do IX razreda provjerava se znanje iz svih predmeta.

Ako učenik ne postigne standarde znanja za pojedine predmete određenog razreda, ima pravo na ponovno provjeravanje znanja prije početka naredne školske godine.

Ako se ponovnom provjerom utvrdi da učenik nije postigao utvrđeni standard znanja, učenik mora u narednoj školskoj godini nastaviti obrazovanje u školi.

Način i postupak provjere znanja učenika koji se obrazuju kod kuće propisuje Ministarstvo.

Provjera znanja na kraju ciklusa - obrazovanje kod kuće

Član 39

Provjera znanja, na kraju ciklusa, učenika koji se obrazuju kod kuće vrši se u skladu sa odredbama čl. 55 i 56 ovog zakona.

Škola u koju je učenik upisan i u kojoj se obavlja provjera znanja izdaje učeniku svjedočanstvo o obrazovanju kod kuće. Svjedočanstvo o obrazovanju kod kuće je javna isprava.

Obaveze učenika

Član 40

Škola je dužna da, na zahtjev roditelja, omogući redovno pohađanje nastave učeniku starijem od 15, a mlađem od 17 godina života.

Ukoliko učenik u toku školske godine navrši 17 godina života može redovno pohađati nastavu do kraja te školske godine.

Učeniku iz st. 1 i 2 ovog člana direktor škole može uskratiti redovno pohađanje škole, ako ometa rad škole.

Škola je dužna da učeniku starijem od 15 godina, koji nije završio osnovnu školu, na zahtjev roditelja, izda potvrdu da je ispunio osnovno-školsku obavezu.

Obaveze učenika za vrijeme osnovnoškolske obaveze

Član 41

Učenik škole koji u toku školske godine navrši 15 godina života ne može napustiti školu do kraja te školske godine.

Vaspitne mjere

Član 42

Učenik ne može biti isključen iz škole za vrijeme obaveznog pohađanja škole.

Ako je zbog nastavnih ili vaspitnih razloga potrebno, škola može, u saglasnosti ili na zahtjev roditelja, upisati učenika u drugu školu, ako je sa tim škola u koju se upisuje saglasna.

Ako škola ne može obezbijediti upis učenika u drugu školu, o tome će odlučiti komisija koju imenuje ministar.

Prije donošenja odluke o upisu učenika u drugu školu, komisija obavezno pribavlja mišljenje roditelja i direktora škole u koju učenik treba da se upiše.

Odluka komisije je konačna.

Oslobađanje od programa fizičkog vaspitanja

Član 43

Učenik može biti privremeno, odnosno djelimično oslobođen programa fizičkog vaspitanja zbog bolesti ili nekog tjelesnog nedostatka.

Odluku o oslobađanju učenika iz stava 1 ovog člana donosi nastavničko vijeće škole, na osnovu ljekarskog uvjerenja.

Učenik koji je na osnovu ljekarskog uvjerenja i odluke nastavnčkog vijeća djelimično oslobođen programa fizičkog vaspitanja obavezan je, prema preostaloj sposobnosti, da učestvuje u dijelu programa fizičkog vaspitanja.

Ponavljjanje razreda

Član 51

Učenik I, II, III, IV i V razreda ne ponavlja razred.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, učenik može ponoviti razred ukoliko nije usvojio (savladao) nastavno gradivo u mjeri da može nastaviti obrazovanje.

Odluku o ponavljanju učenika donosi odjeljenski starješina, odnosno odjeljenjsko vijeće, uz pribavljeno mišljenje savjetodavne službe škole i roditelja. Učenik može ponoviti razred i na zahtjev roditelja.

Eksterna provjera znanja

Član 56

Na kraju trećeg ciklusa vrši se eksterna provjera znanja učenika iz: crnogorskog ili maternjeg jezika, matematike i jednog predmeta koji učenik izabere sa liste obaveznih predmeta koji se izučavaju u trećem ciklusu najmanje dva razreda.

Pripremu zadataka vrši Ispitni centar, a provjeru znanja vrši Ispitni centar u saradnji sa školom.

Način i postupak provjere znanja učenika, u smislu ovog člana i člana 55 stav 1 ovog zakona, propisuje Ministarstvo.

Ocjenjivanje učenika na razrednom ispitu

Član 59

Na razrednom ispitu učenik se ocjenjuje po odredbama ovog zakona koje važe za redovne učenike.

Ocjenu na razrednom ispitu utvrđuje ispitna komisija, na predlog ispitivača.

Na razrednom ispitu učenik se ne ocjenjuje iz vladanja.

Nadareni učenik

Član 61

Nadareni učenik upisan u I razred srednje umjetničke škole, koji je završio VII razred osnovne škole, polaganjem razrednih ispita može završiti osnovnu školu.

Prigovor na ocjenu

Član 62

Učenik ili njegov roditelj ima pravo prigovora na ocjenu iz nastavnih predmeta na kraju klasifikacionog perioda, nastavne godine, ili na ispitu.

Prigovor se podnosi direktoru škole u roku od tri dana od dana prijema svjedočanstva, odnosno obavještenja o postignutim ocjenama.

Direktor obrazuje komisiju za provjeravanje znanja.

U sastavu komisije mora biti najmanje jedan član koji radi u drugoj školi.

Komisija će ispitati i ocijeniti učenika.

Ocjena komisije je konačna.

Vaspitne mjere

Član 66

Vaspitne mjere u školi primjenjuju se prema učenicima samo u slučaju ako imaju pedagoško opravdanje.

Vaspitne mjere su: pismena opomena odjeljenjskog starješine, ukor direktora, ukor nastavničkog vijeća i premještaj u drugo odjeljenje ili drugu školu, po pravilu, u istom mjestu.

Vaspitne mjere važe samo u školskoj godini u kojoj su izrečene.

Škola je dužna da obavijesti učenika, roditelja, odnosno staratelja u roku od tri dana od dana izricanja vaspitne mjere.

Učenik ili roditelj odnosno staratelj ima pravo prigovora na izrečenu vaspitnu mjeru školskom odboru, u roku od tri dana od dana obavještenja o izrečenoj vaspitnoj mjeri.

U radu školskog odbora po prigovoru na izrečenu vaspitnu mjeru obavezno učestvuje i pedagog škole.

Odluka školskog odbora je konačna.

Trajanje osnovnog umjetničkog obrazovanja

Član 71

Osnovno umjetničko obrazovanje počinje pripremnim razredom.

Svi oblici osnovnog umjetničkog obrazovanja traju četiri, šest ili devet godina u skladu sa obrazovnim programom.

Nastavno i vaspitno osoblje

Član 75

Obrazovno-vaspitni rad u školi obavljaju nastavnici, vaspitači i stručni saradnici.

Nastavnici organizuju i izvode obrazovno-vaspitni rad i rade na njegovom unapređivanju.

Stručni saradnici u školi rade na pedagoškopsihološkim, socijalnozdravstvenim, bibliotečkim i drugim poslovima koji su, neposredno ili posredno, vezani za obrazovnovaspitni rad u školi.

Izvođenje nastave u prvom i drugom ciklusu

Član 76

Obrazovno-vaspitni rad obavlja nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj, nastavnik predmetne nastave i vaspitač.

Nastavu u prvom ciklusu obavlja nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj koji je završio višu školu ili fakultet za obrazovanje nastavnika.

U prvom razredu, po pravilu, uz nastavnika razredne nastave, odnosno učitelja koji je završio višu školu ili fakultet za obrazovanje nastavnika, nastavu u trajanju od pola radnog vremena obavlja vaspitač.

Vaspitač je lice koje ispunjava uslove za vaspitača u skladu sa Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju i ima poseban ispit (obuku) za rad u osnovnoj školi, prema posebnom programu koji donosi Ministarstvo.

Nastavu u IV razredu obavlja nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj koji je završio višu školu ili fakultet za obrazovanje nastavnika, a iz stranog jezika predmetni nastavnik.

Nastavu u V razredu obavlja nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj koji je završio višu školu ili fakultet za obrazovanje nastavnika, izuzev nastave stranog jezika, tehnike i informatike, i dva od predmeta: fizičko vaspitanje, likovna i muzička kultura, koje izvodi nastavnik predmetne nastave.

Nastava u VI razredu organizovana je kao predmetna. Nastavu obavlja nastavnik predmetne nastave koji je završio fakultet za obrazovanje nastavnika ili umjetničku akademiju.

Izuzetno od st. 5 i 6 ovog člana, nastavu u IV i V razredu može izvoditi nastavnik razredne nastave, odnosno učitelj koji je završio višu školu ili fakultet za obrazovanje nastavnika, ako se na konkursu ne prijavi nastavnik predmetne nastave.

Izvođenje nastave u trećem ciklusu

Član 77

Nastavu u trećem ciklusu obavljaju predmetni nastavnici.

Predmetnu nastavu u školi mogu obavljati lica koja su završila fakultet za obrazovanje nastavnika ili umjetničku akademiju.

Izuzetno od člana 76 stav 6 ovog zakona, u školama u kojima se nastava obavlja na jeziku pripadnika manjinskih naroda I drugih manjinskih nacionalnih zajednica, nastava crnogorskog jezika u V razredu je predmetna i mogu je izvoditi lica koja su završila odgovarajuću višu školu.

U odjeljenjima u kojima ima učenika sa posebnim obrazovnim potrebama, pored nastavnika, sarađuju i stručni radnici sa specijalnim pedagoškim obrazovanjem (psiholozi, pedagozi, sociolozi, logopedi i defektolozi).

Profil stručne spreme nastavnika predmetne nastave propisuje Ministarstvo.

Norma časova

Član 79

Nastavnici su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, izvode teorijsku nastavu (norma časova), i to:

- iz crnogorskog ili maternjeg jezika 18 časova;
- iz stranog jezika, matematike i fizike 19 časova;
- iz ostalih predmeta 20 časova.

Nastavnici razredne nastave su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, ostvare od 20 do 22 časa neposrednog rada sa učenicima u skladu sa opštim dijelom obrazovnog programa, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Stručni saradnici su dužni da, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, ostvare najmanje 20 časova neposrednog rada sa učenicima, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Nastavnici su dužni da, pored norme časova utvrđene stavom 1 ovog člana, radi postizanja boljeg uspjeha u savladavanju obrazovnog programa, ostvare još dva časa neposrednog rada sa učenicima, a raspored preostalog radnog vremena, u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, utvrđuje se statutom škole.

Kazne

Član 81

Novčanom kaznom od 30 eura do 1.000 eura kazniće se za prekršaj roditelj, ako dijete ne upiše u školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu (čl. 4, 31, 36 i 37).

Ukoliko ni poslije izrečene kazne roditelj ne upiše dijete u školu, odnosno ako dijete ne pohađa nastavu, kazne se mogu ponavljati.

Novčanom kaznom od 30 eura do 1.000 eura kazniće se za prekršaj direktor škole, ako ne donese rješenje o poništenju ispita i svjedočanstva saglasno članu 63 stav 3 ovog zakona.